

פורים תשפ"ב

ארץ ישראל, בבל ושני ימי חג הפורים

Dedicated in memory of Dr. Chuck Feldman ז"ל by his loving family

אסתר פרק ד

(א) ומרדכי ידע את כל אשר נעשה ויקרע מרדכי את בגדיו וילבש שק ואפר ויצא בתוך העיר ויזעק ויעקב גדלה ומרה :
 (ב) ויבוא עד לפני שער המלך כי אין לבוא אל שער המלך בלבוש שק : (ג) ובכל מדינה ומדינה מקום אשר דבר המלך ודתו מגיע אבל גדול ליהודים וצום ובכי ומספד שק ואפר יצו לרבים : (ד) ותבואינה ותבואנה נערות אסתר וסריסה ויגידו לה ותתחלחל המלכה מאד ותשלח בגדים להלביש את מרדכי ולהסיר שקו מעליו ולא קבל : (ה) ותקרא אסתר להתך מסריסי המלך אשר העמיד לפניו ותצוהו על מרדכי לדעת מה זה ועל מה זה : (ו) ויצא התך אל מרדכי אל רחוב העיר אשר לפני שער המלך : (ז) ויגד לו מרדכי את כל אשר קרהו ואת פרשת הכסף אשר אמר המן לשקול על גנזי המלך ביהודיים ביהודים לאבדם : (ח) ואת פתשגן כתב הדת אשר נתן בשושן להשמדם נתן לו להראות את אסתר ולהגיד לה ולצוות עליה לבוא אל המלך להתחנן לו ולבקש מלפניו על עמה : (ט) ויבוא התך ויגד לאסתר את דברי מרדכי : (י) ותאמר אסתר להתך ותצוהו אל מרדכי : (יא) כל עבדי המלך ועם מדינות המלך יודעים אשר כל איש ואשה אשר יבוא אל המלך אל החצר הפנימית אשר לא יקרא אחת דתו להמית לבד מאשר יושטי לו המלך את שרביט הזהב וכהו ואני לא נקראתי לבוא אל המלך זה שלושים יום : (יב) ויגידו למרדכי את דברי אסתר : פ (יג) ויאמר מרדכי להשיב אל אסתר אל תדמי בנפשך להמלט בית המלך מפל היהודים : (יד) כי אם תחרישי בעת הזאת רוח הצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר ואת וביית אביך תאבדו ומי יודע אם לעת כזאת הגעת למלכות : (טו) ותאמר אסתר להשיב אל מרדכי : (טז) לך כנוס את כל היהודים הנמצאים בשושן וצומו עלי ואל תאכלו ואל תשתו שלשת ימים לילה ויום גם אני ונערתי אצום כן ובכן אבוא אל המלך אשר לא כדת וכאשר אבדתי אבדתי : (יז) ויעבר מרדכי ויעש ככל אשר צוהו עליו אסתר :

הר"ן על הרי"ף מסכת מגילה דף א ע"א

ויש כאן שאלה מה ראו אנשי כנסת הגדולה לחלוק מצוה זו לימים חלוקים ולקבוע יום מיוחד לפרוים ויום מיוחד לכרכים מה שאין כן בשאר מצות שהרי התורה אמרה תורה אחת ומשפט אחד יש לומר שמפני שהיהודים היושבים בערי הפרוים והיהודים אשר בשושן לא נחו מאויביהם ביום אחד שהרי היהודים הפרוים נחו בארבעה עשר והיהודים אשר בשושן נחו בחמשה עשר ועשו מאליהם כל אחד ביום מנוחתו משתה ושמחה לפיכך כשקבעו עליהם יום טוב לדורות קבעוהו לכל אי ביום שנח בו והשוו כל הכרכים המוקפים חומה לשושן [שאינה מוקפת חומה] מפני שבה היה עיקר הנס וכי תימא תינח לרבי יהושע בן קרחה דאמר בגמרא [דף ב ב] דבמוקפין חומה מימות אחשורוש תליא מילתא אבל לתנא דמתניתין דאמר מימות יהושע בן נון הא לא דמיא לשושן ומה ראו לקבוע להם יום חמשה עשר יש לומר דהיינו טעמא כדי לחלוק כבוד לארץ ישראל כדגרסינן בירושלמי רבי סימן בשם ר' יהושע בן לוי אמר כדי לחלוק כבוד לארץ ישראל שהיתה חרבה באותן הימים ותלו אותה בימות יהושע בן נון ופירוש הענין שכיון שהוצרכו לחלוק בין מוקפין לשאין מוקפין כשם שנחלקה שושן משאר עיירות אילו תלו הדבר מימות אחשורוש היתה ארץ ישראל שהיתה חריבה באותן הימים נידונת כפרזים והיה גנאי בדבר ולפיכך תלו הדבר בימות יהושע בן נון כדי שתהא נדונת ככרכים שאע"פ שעכשיו אין להם חומה כיון שהיתה מוקפת מימות יהושע בן נון הרי דינה כאילו יש בה חומה כדאמר ר' יוחנן על פי שאין לה עכשיו והיה לה קודם לכן ואפי' למאן דאמר קדושה ראשונה קדושה לשעתה ולא קדושה לעתיד לבא ונמצא שלא היתה חומת ארץ ישראל מעלה ולא מורדת לענין בתי ערי חומה מכל מקום לא היתה חוצה לארץ יתירה עליה בדין זה כלל אבל אם נתלה הדבר לענין מגילה בימות אחשורוש נמצאו כמה עיירות שבחוצה לארץ שנידונות כמוקפות חומה ורוב א"י כפרזים.